

Прыкладна раз на месяц у *сельно* прывозілі гарэлку, якую вяскоўцы ў той жа дзень і раскуплялі. Загадчыца дзеля парадку адну скрыню прыхоўвала і... пазбывалася спакою.

Праз тую гарэлку *сельно* ўвесь час рабавалі, але рабілі гэта не вяскоўцы, а прышлы люд — мо якія мэліяратары ды электралінейшчыкі. Выкрадалі звычайна скрыню пітва ды кілё чакалядных цукерак на закуску.

Выпіўшы гарэлкі, рабаўнікі часьцяком тут жа і засыналі, прытуліўшы галовы да паточаных шашалем *сельноўскіх* сыценаў.

З канца 60-х гадоў на вёсках пачалі ўзводзіць цагляныя крамы, але іх ужо сталі называць па-гарадзкому — магазынамі. І *сельно* такім ладам разам зь селькорамі паволі сышло ў нябыт.

Сібір

Сяржук Сокалаў-Воюш

Шлях многіх беларусаў у XX стагодзьдзі пралёг празь *Сібір*. Упершыню *Сібір* прыгадваецца пэрсідзкім гісторыкам XIII стагодзьдзя Рашыд-ад-Дзінам. Адны навукоўцы лічаць гэтае слова мангольскім, другія — калмыцкім, якуцкім, табольска-татарскім або нават гунскім. Адныя цьвердзяць, што так называлася старажытнае насельніцтва краю, другія — сталіца тамтэйшага ханства, трэція выводзяць яго ад слова „зарасьці“ ці выразаў „вільготная мясцовасьць“ або „зьбіцца з дарогі“.

Калі Расейская Імпэрыя, а потым СССР былі турмой народаў, то *Сібір* — турмой турмаў. Таму нас ня цешаць зьвесткі, што ў *Сібіру* жывуць беларусы.

Царызм высылаў туды нашых адраджэнцаў: Алесь Гаруна, Язэпа Лёсіка. Бальшавікі адпраўлялі туды бітым шляхам Міколу Ёлашчыка, Масея Сяднёва. Празь *Сібір* прайшоў прэзыдэнт БНР Вінцэнт Жук-Грышкевіч.

Калі развальваўся СССР, людзі з палёгкаю жартавалі, што цяпер, калі *Сібір* застаўся ў іншай дзяржаве, людзей ня будзе куды высылаць. Калі кіраўніцтва РБ узяло курс на ўзьяднаньне з Расеяй, жарт пачаў траціць сэнс.

У XXI стагодзьдзе мы ўваходзім з пэрспэктывай працягваць асваеньне яшчэ неабжытых таёжных абшараў.

Ніколі ня бачыў чалавека, які б радасна ўсьміхнуўся пры слове „*Сібір*“.

Скарга

Валянцін Акудовіч

Што мы сапраўды добра ўмеем, дык гэта наракаць і *скардзіцца*. І так да гэтай гаротнай мовы прызвычаліся, што цяпер ужо нават паміж сабой не гаворым, а толькі крыўдуем: на галечу, недарод, сьпёку, начальства ды іншую халеру.

Натуральна, што мы й прэзыдэнта выбіралі не па якіх там адмысловых здольнасьцях, а каб лепей за іншых умеў наракаць і *скардзіцца*... І не памыліліся ў сваім выбары. На каго ён толькі не крыўдаваў за пару прэзыдэнцтва — на апазыцыю, паветраныя шары, НАТО, прафсаюзы, засуху, карупцыю, Пазьняка, сусьветны імперыялізм — усяго да ранку не перабярэш.

Але, што праўда, мы таксама гэтыя пяць гадоў у шапку ня спалі — як толькі на свайго абраньніка не наракалі, да якіх толькі міжнародных супольнасьцяў не звярталіся са *скаргамі* на яго...

Іншаземцы даюць веры нашым і нашага прэзыдэнта *скаргам* — абурajuца, спачуваюць, раяць. Сьмеху варта. Зрэшты, а скуль ім ведаць, што як мы спынімся наракаць і *скардзіцца*, дык нам адразу мову адыме. Бо на іншыя словы мы ўжо невядома калі забыліся. Засталася адно на ўсе выпадкі — *скарга*.

Склад

Вінцэсь Мудроў

Адметнае месца — *склад*. Кожны раз, заходзячы туды, зьведваеш хваляваньне. У прыцемку таямнічымі спарудамі вымалёўваюцца груды мяхоў і цьмяна-блізкія пізанскія вежы ўбітых адно ў адно вёдраў, ільсьняцца круглявыя бакі мэталёвых бочак, тут жа над галавой вісяць хамуты, цюлькаюць вераб'і, і ў паветры пахне прэлай аўчынай і мышамі.

У *склад* завітваюць ня проста так, а з пэўнай мэтай, трымаючы ў потнай руцэ паперку, паводле якой можна атрымаць патрэбную рэч. Загадчык *складу* заўсёды бярэ гэтую паперку без задавальненьня. Ці то таму, што яму шкада разьвітвацца з майном, ці то таму, што майно тое давядзецца шукаць у бясконцых *складзкіх* лябірынтах. І наведнік з тае прычыны пачувае сябе ня надта ёмка.

І вось дзіва дзіўнае! Нас, беларусаў, ужо ня першы год на розныя галасы запрашаюць увайсці ў *склад* Расейскай Фэдэрацыі. *Склад* той дарэшты разрабаваны, але тое-сёе там засталася, і, убіўшыся туды, мы будзем мець дасхочу дармавой нафты, газу ды іншых даброццяў.

Такім чынам, *складзкія* брамы рассунутыя, шырокай пloidмай, нібыта пара з ласьні, вырываецца паравы дым, і загадчык *складу* — сівы ды прапіты дзядзька — трымае ў руцэ цяжкую завалу на знак таго, што выйсьці са *складу* Расейскай Фэдэрацыі нам ужо не давядзецца.

Скуранка

Рыгор Барадулін

Скуранка. Слова ўвёў ува ўжытак кастрычніцкі пераварот 1917 году. *Скуранка* стала ўніформай рознага гатунку камісараў, якая іх вылучала з нармальна апранутых людзей, розьніла ды адмяжоўвала. Вядома, страх павагі не гарантуе, і тых жа пыхліва-апэрэтных камісараў часьцяком называлі: *камісраі*.

Савецкая паэзія абрыфмавала *скуранку*, проза абманумэнталіла, драматургія абтрагедыла. Толькі ў народзе паказалі сутнасна *скуранку*:

Ведаем мы камуністых,
Ведаем бальшавікоў —
Яны ходзяць у *скуранках*,
Дзяруць *скуру* з мужыкоў.

Гэта пра *скуралупаў*.